HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לישמעי מגמל. שדומה לגמו בגמקת סימנין: **לאסור בהליכה.** ומהן שמעת ליה הך סברא ר"ש [ב] ותס לרמשו ורובו כו' וקס"ד דמדקתני להו בהדי הדדי ש"מ לתפי' בהליכה בעי ר"ש רמשו ורובו **מדשנקט בהליכה.** לתיירי בריעת וקס ליה מבכורה ולא [ג] תמר מס רמשו ורובו דומה לגמו מוכר בהליכה ש"מ לגליכה [ד] סגי בגמקת סימנין: **לאסור בהליכה.** ולעולם בתרוייהו **בעינן** רמשו ורובו: **זה אי אתה אוכל.** גמל לפני עולה מן הפרה: **אבל אתה אוכל אחר הבא בסימן אחד.** של גמו כלומר שדומה לגמו בגמקת כגון טמא שנולד מן הטהור ודומה לגמו בגמקת: **שה כשבים.** שה הבא מבני כבשים: **להפיר אם המועד.** דכיון דתניו וגמו טהורים לא לאיצטריך הא קרא לאתר מת זה תאכלנו[1] למיסריים: **מ"מ.** מדכתיב שה שה תרי זימני שמע מיניה לתפי' מכל השה ולא מכל השה: **קרי ליה טמא.** לקולט שנולד מן הטהור: **כר"ש.** דאמר ליה סיכת לתין בו בגמקת סימנין וקאמר השה יש לו סימן אחד של טהרה שדומה לגמו בגמקת מוכר: **ופליג עליה בחדא.** דר' שמעון בעי רמשו ורובו: **ואיכא דמקשי.** קושיא לתך בריימתא ומתוך הקושיא מביא דבר לשונו של רבי בעי ר' שמעון רמשו ורובו לגליכה או לא: **מי מיעברא.** טהורה מטמא דקתני ועבורו מן הטמא: **חוץ מר' אליעזר ומחלוקתו.** שמולקין בכוי בפ' לותו ותם בנו בשמיטת חולין (דף עט:) שם לותו ותם בנו טוהג בו וקתני כוי בבא מן התייש ומן הכבייה אלמא מיה מתעברת מבהמה לדבריהם: **ותמר ר' ירמיה.** הא' עבורו מן הטמא דקאמר היינו שנתעברה מן הקלוט שפרסומו קלוטות כגמל וכן פרה הוא ולגליבא דר' שמעון קרי ליה טמא וכנו מותר אם דומה לגמו בסימן אחד אלמא לגליבה לא בעי ר"ש רמשו ורובו: **זה וזה גורם.** להיתיר והיסור גורמין לזה שיבא [ה] הוא טמא ולגו טהורה: **ולד טריפה.** ולגיו תמיס הרי זה וזה גורם: **דת"כ.** דעבורו מן הטמא אסור בהנאה שה כשבים ועזים: **מיה עול מיה נפוק[ז] ואי דעבירי הבלא מיחם.** ממחת מתימות וסרתון הבשר מטמא

שמע מינה **לאכילה** נמי בעי ר"ש ראשו ורובו. דמשמע שתין בו כי תס שני תלוקין מדלא קתני תלוק שליש ולישמע תס יש בו מקלת סימנין מותר בהליכה והדר ליתני ותס רמשו ורובו דומה לגמו מייב בבכורה והשתא [ו] ריישא [ז] ופיפא רישתא קמשמע לן דריישא קתני שילדה מין טמותה לתסור לתף בהליכה ופיפא דקתני [ח] רמשו ורובו דומים לגמו מייב תף בבכורה: **זה אי אתה אוכל.** גמל ותפן [ט] כתיבי [י] בקרא תגל תתה תוכל הבא בסימן תחד לגו בסימני טהרה [יא] לתייבי דממעלה גרה וממפריסי הפרסה תלא בדמי לגמקת סימנין לגמו בית ובגמל ונכגמרו [יב] (ולד) סימני טהרה בעי: **עד שיהא אביו ואמו בבשה.** מדכתיב בבשים ועזים ולא כתיב בבש ועז דרש ר' יהושע ור' תליעזר [יג] מדכתיב שה שה תרי זימני והשתא דר' יהושע לשמור שה כשב ושה עז נמחק: [יד] ולא תאני אם ראשו: [טו] שיבא שאביו טמא: [טז] נפיק ושרי והאי: [יז] ריישא רבותא קמ"ל ופיפא: [יח] דקתני כשראשו ורובו דומים לאמו תחייב אף בבכורה: [יט] ושפן דכתיבי בקרא: [כ] טהרה דמעלה גרה ומפריסי הפרסה איירי אלא בדמי במקצת סימנין לאמו ביד ובגרגל ואפילו בצמרו: [כא] תיבת ולד הוא ר"ת ולאו דוקא: [כב] אליעזר דריש מדכתיב שה שה תרי זימני כדאיתא לקמן בשמעתין והשתא כבש דר' יהושע ושה דר' אליעזר: [כג] תיבת הלשון נמחק: [כד] ר"א ההוא שה דבא: [כה] לפרש דהאי לא בא הכתוב הוי כמו: [כו] דה"ק ת"ל שה שה דנפקא לן מיניה עיבורו מן הטהור הלכך אייתר לן זה להוסיף על המותר להתיר אף עיבורו מן הטמא: [כז] לקמן משום דלא ותיבות לא קשה מידי נמחק: [כח] לאכילה נמי פשטיה דבעי: [כט] יולדת כו' ניחא דפליגי בזה וזה גורם אבל לס"ד: [ל] אמו ועיבורה ולבסוף: [לא] סברי זה וזה גורם מותר גבי שאור של חולין ושל תרומה: [לב] ממנה כרכר (תיבת עצים ל"ש) אלא משום דר' יהושע הוכר תיבת לרבי נמחק: [לג] גורם ובפ' אוא"ב: [לד] האב גבי פלוגתא דרבי יהודה משום: [לה] ושייך זה וזה גורם והיכא דהאיסור רבה ע"י תערובות נקט לישנא דחושש לזרע האב דכל חד וחד לחודיה שרי ומיהו: [לו] גורם להני יחשב כחד גורם ולישתר:

אישתני מגמל שפיר דמי או דלמא לא שנא [כא] ת"ש בהמה טהורה שילדה מין בהמה טמאה אסור באכילה ואם דומה ראשו ורובו לאמו חייב בבכורה שמע מינה לאכילה נמי בעי ר' שמעון ראשו ורובו לא לבכורה דוקא דיקא נמי דקא שבקה לאכילה וקם ליה אבכור ש"מ לבכורה הוא דבעי ר' שמעון ראשו ורובו אבל לאכילה לא לעולם אימא לך לאכילה נמי בעי ובכורה איצטריך סד"א הואיל וכתיב [1] אך בכור שור עד [כב] שיהא הוא שור ובכורו שור ולא תיסגי ליה בראשו ורובו עד דאיכא כוליה קמשמע לן ת"ש [2] אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה [כג] זה אי אתה אוכל אבל אתה אוכל הבא בסימן אחד ואי זה זה הבא בסימן אחד זה טמא הנולד מן הטהור ועבורו מן הטהור יכול אפילו עבורו מן הטמא ת"ל [3] שה כשבים ושה עזים [כד] עד שיהא אביו כבש ואמו כבשה דברי ר' יהושע ר' אליעזר אומר לא בא הכתוב להתיר את המותר אלא להוסיף על המותר ואיזה זה טמא הנולד מן הטהור ועבורו מן הטמא או אינו אלא עבורו מן הטהור תלמוד לומר [כה] שור שה כשבים ושה עזים מכל מקום קרי ליה טמא כרבי שמעון וקאמר אבל אתה אוכל הבא בסימן אחד האי תנא סבר ליה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא ואיכא דמקשי ומותיב עבורו מן הטמא מי מעברא והאמר ר' יהושע בן לוי לעולם אין מתעברת לא טמאה מן הטהור ולא טהורה מן הטמא ולא גסה מן הדקה ולא דקה מן הגסה ולא בהמה מן חיה ולא חיה מן בהמה חוץ מר' אליעזר ומחלוקתו שהיו אומרים חיה מתעברת מבהמה וא"ר ירמיה דאיעבר מקלוט בן פרה ואליבא דרבי שמעון קאמר [כו] וקאמר אבל אתה אוכל הבא בסימן אחד האי תנא סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא למימרא דרבי אליעזר סבר זה וזה גורם מותר ור' יהושע סבר זה וזה גורם אסור והא איפכא שמעינן להו [יז] [כז] ולד טריפה רבי אליעזר אומר [כח] לא יקרב לגבי מזבח [יז] ורבי יהושע אומר [כט] יקרב לגבי מזבח בעלמא סבר ר' אליעזר זה וזה גורם אסור ושאני הכא דאם כן נכתוב קרא [ל] שה כשבים ועזים שה ושה למה לי שמע מינה שה מכל מקום ורבי יהושע אמר לך בעלמא זה וזה גורם מותר והכא אם כן לכתוב קרא שור [לא] כשב ועז כשבים ועזים למה לי ש"מ עד שיהא אביו כבש ואמו בכשה ת"ש רבי שמעון אומר גמל גמל שני פעמים אחד גמל הנולד מן הגמל ואחד גמל הנולד מן הפרה ואם ראשו ורובו דומה לאמו מותר באכילה שמע מינה לאכילה נמי בעי רבי שמעון ראשו ורובו שמע מינה: שהיוצא מן הטמא וכו': בעו מינה מרב ששת מי רגלים של חמור מהו ותיבעי [לב] (ליה) דסוסים וגמלים דסוסים וגמלים לא מיבעיא להו דלא עבירי ולא דמו לחלב מיא עול מיא נפוק כי קמיבעיא להו דחמור דעבירי ודמו לחלב מאי [לג] מגופיה קא מימצי ואסירי או דלמא מיא עול מיא נפוק והאי דעבירי הבלא דבישרא הוא אמר להו רב ששת תניתוה שהיוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טהור מטמא לא קאמר אלא מן הטמא

תגיתוה

שיטה מקובצת

[א] לא שנא. סימן בהמ"ה א"ך גמ"ל: [ב] לומר שה (תיבת שור נמחק) ס"א שה שה מ"מ: [ג] קאמר וכרבי שמעון וקאמר: [ד] להו דתנן ולד: [ה] לא יקרב לגבי מזבח. וה"ה דאף להדיוט אסור כיון דזה וזה גורם אסור ונקט למזבח לרבותא דלר' יהושע שרי אף ליקרב. תוס' חיצוניות: [ו] קרא שור כשבים ועזים שה למה לי: [ז] שור שה כשב ושה עז נמחק: [ח] ולא תאני אם ראשו: [ט] שיבא שאביו טמא: [י] נפיק ושרי והאי: [יא] ריישא רבותא קמ"ל ופיפא: [יב] דקתני כשראשו ורובו דומים לאמו תחייב אף בבכורה: [יג] ושפן דכתיבי בקרא: [יד] טהרה דמעלה גרה ומפריסי הפרסה איירי אלא בדמי במקצת סימנין לאמו ביד ובגרגל ואפילו בצמרו: [טו] תיבת ולד הוא ר"ת ולאו דוקא: [טז] אליעזר דריש מדכתיב שה שה תרי זימני כדאיתא לקמן בשמעתין והשתא כבש דר' יהושע ושה דר' אליעזר: [יז] תיבת הלשון נמחק: [יח] ר"א ההוא שה דבא: [יט] לפרש דהאי לא בא הכתוב הוי כמו: [כ] דה"ק ת"ל שה שה דנפקא לן מיניה עיבורו מן הטהור הלכך אייתר לן זה להוסיף על המותר להתיר אף עיבורו מן הטמא: [כא] לקמן משום דלא ותיבות לא קשה מידי נמחק: [כב] לאכילה נמי פשטיה דבעי: [כג] יולדת כו' ניחא דפליגי בזה וזה גורם אבל לס"ד: [כד] אמו ועיבורה ולבסוף: [כה] סברי זה וזה גורם מותר גבי שאור של חולין ושל תרומה: [כו] ממנה כרכר (תיבת עצים ל"ש) אלא משום דר' יהושע הוכר תיבת לרבי נמחק: [כז] גורם ובפ' אוא"ב: [כח] האב גבי פלוגתא דרבי יהודה משום: [כט] ושייך זה וזה גורם והיכא דהאיסור רבה ע"י תערובות נקט לישנא דחושש לזרע האב דכל חד וחד לחודיה שרי ומיהו: [ל] גורם להני יחשב כחד גורם ולישתר:

רבינו גרשום (המשך)

וקאמר אבל אתה אוכל הבא בסימן א' ש"מ דלא בעי ר' שמעון ראשו ורובו דומה לאמו לעולם בעי ואהי תנא סבר לה כוותיה בחדא וכו' כדאמרינן מעיקרא: למימרא. מאי דר' אליעזר דשרי עבורו מן הטמא משום דסבר כיון דאמו טהורה אע"ג דאביו טמא כיון דזה וזה גורם הולד יש בו הגרמה דטהור ומותר: ור' יהושע סבר זה וזה גורם אסור. עד שיהא אביו ואמו טהורים דהגורמים שניהם טהורים: והא איפכא שמעינן להו ולד טרפה. אע"ג דאביו לאו טרפה אלא טהור שלם: ר' אליעזר אומר לא יקרב. למזבח אלמא דסבר ר' אליעזר זה וזה גורם אסור ור' יהושע סבר דמותר. לעולם בעלמא נגון לגבי מזבח סבר ר' אליעזר דזה וזה גורם אסור שאני הכא לגבי אכילה א"כ הוא דזה וזה גורם אסור לכתוב קרא שור כבשים ועזים דהוי משמע עד שיהא אביו ואמו כבש שה שה למה לי ש"מ שה ש"מ דזה וזה גורם מותר: מי רגלים של חמור. מה הן בשתיה. מיא עול מיא נפק. כלומר מים שלולים שתה מים שלולין מוציאין לפיכך מותרין: מאי. האי דעכירו נימא משום הכי דמגופיה מאבריו קא מימצי ואסירי דהוו כחלב שמתמצין מן הגוף ואסירי או דלמא אין מתמצצין אלא על מיא עול מיא נפיק והאי דעכירי משום הבליה מחמת חמימות הבשר הוא ומותרין שאינן מתמצצין מגופו: מטמא לא קאמר. דאי אמר הכי הוה משמע כל מה שיוצא מטמא בין עכירי בין לא עכירי: אלא מן

תורה אור השלם

1. אַךְ בְּכוֹר שׁוֹר אוֹ בְּכוֹר כֶּשֶׂב אוֹ בְּכוֹר עֵז לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם אֶת דָּמְךָ תִּזְרֹק עַל הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת חֶלְבָּם תַּקְטִיר אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: במדבר יח יז

2. אַךְ אֶת זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה וּמִמַּפְרִיסֵי הַפַּרְסָה אֶת הַגָּמָל כִּי מַעֲלֵה גֵרָה הוּא וּפַרְסָה אֵינֶנּוּ מַפְרִיס טָמֵא הוּא לָכֶם: ויקרא יא ד

3. וְאֵת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ שׁוֹר שֵׂה כְּשָׂבִים וְשֵׂה עִזִּים: דברים יד ד

הגהות הב"ח

(א) גמ' וממפריסי הפרסה את הגמל זה מ' מ"ת: (ב) רש"י ד"ה לפסול וכו' ר"ש ותקתני ותם דומה לאמו: (ג) ד"ה מדשנקט **תוך מר' אליעזר ומחלוקתו.** שמולקין בכוי בפ' לותו ותם בנו בשמיטת חולין (דף עט:) שם לותו ותם בנו טוהג בו וקתני כוי בבא מן התייש ומן הכבייה אלמא מיה מתעברת מבהמה לדבריהם: **ותמר ר' ירמיה.** הא' עבורו מן הטמא דקאמר היינו שנתעברה מן הקלוט שפרסומו קלוטות כגמל וכן פרה הוא ולגליבא דר' שמעון קרי ליה טמא וכנו מותר אם דומה לגמו בסימן אחד האי תנא סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא למימרא דרבי אליעזר סבר זה וזה גורם מותר ור' יהושע סבר זה וזה גורם אסור והא איפכא שמעינן להו ד"ה ולד טריפה רבי אליעזר אומר לא יקרב לגבי מזבח בעלמא סבר ר' אליעזר זה וזה גורם אסור ושאני הכא דאם כן נכתוב קרא שה כשבים ועזים שה ושה למה לי שמע מינה שה מכל מקום ורבי יהושע אמר לך בעלמא זה וזה גורם מותר והכא אם כן לכתוב קרא שור כבשב ועז כשבים ועזים למה לי ש"מ עד שיהא אביו כבש ואמו בכשה ת"ש רבי שמעון אומר גמל גמל שני פעמים אחד גמל הנולד מן הגמל ואחד גמל הנולד מן הפרה ואם ראשו ורובו דומה לאמו מותר באכילה שמע מינה לאכילה נמי בעי רבי שמעון ראשו ורובו שמע מינה: שהיוצא מן הטמא וכו': בעו מינה מרב ששת מי רגלים של חמור מהו ותיבעי (ליה) דסוסים וגמלים דסוסים וגמלים לא מיבעיא להו דלא עבירי ולא דמו לחלב מיא עול מיא נפוק כי קמיבעיא להו דחמור דעבירי ודמו לחלב מאי מגופיה קא מימצי ואסירי או דלמא מיא עול מיא נפוק והאי דעבירי הבלא דבישרא הוא אמר להו רב ששת תניתוה שהיוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טהור מטמא לא קאמר אלא מן הטמא

קתני זה היוצא מן הטהור ש"מ דלר' שמעון קאמר דלר' שמעון הוי טמא גמור וקאמר אבל אתה אוכל בסימן אחד היינו מקצת סימן וש"מ דלא בעי ראשו ורובו: האי תנא סבר ליה כותיה בחדא. שטמא שנולד מן הטהור טמא: ופליג עליה בחדא. דאילו ר' שמעון סבר דאינו מותר באכילה עד שיהא ראשו ורובו דומה לאמו כדאמרינן גבי בכורה והאי תנא סבר אפילו מקצת סימן שרי באכילה: ואיכא דמקשי. לבריימתא ומותיב ומן פירוקא דמפרק מיפשט בעיין: חוץ מר' אליעזר ומחלוקתו. לא אמרי דמיעברא ומפריק מאי עיבורו מן הטמא לא טמא ממש אלא א"ר ירמיה דאיעבר מקלוט שאין פרסות סדוקות בן פרה. ומדקרי להאי קלוט טמא דאמר היינו עיבורו מן הטמא ש"מ כר' שמעון קאמר דטמא היוצא מן הטהור טמא